

Els verbs líquids

són aquells l'arrel dels quals acaba en consonant líquida,
és a dir, en λ , μ , ν o ρ (els sons consonàntics de la paraula *li-mo-ne-ro*)

tot i que, en rigor,
només λ i ρ són líquides (es diuen així perquè en la seva pronúncia
l'aire 'flueix' sobre la llengua com si fos un líquid)
mentre que μ i ν són nasals (es diuen així perquè en la seva pronúncia
intervé la cavitat nasal).

Aquestes verbs es caracteritzen per presentar transformacions fonètiques

- en el tema de present,
és a dir, el tema emprat per a formar
 - tant el temps present en tots els modes en què n'hi ha
(INDicatiu, IMPeratiu, INFinitiu, PARTicipi)
 - com el temps imperfet
(que només existeix en el mode INDicatiu)
 - com el temps futur en tots els modes en què n'hi ha
(INDicatiu, INFinitiu, PARTicipi)
- en el tema d'aorist,
és a dir, el tema emprat per formar
 - només el temps aorist en tots els modes en què n'hi ha
(INDicatiu, IMPeratiu, INFinitiu, PARTicipi)
- en les terminacions del futur
sense que el tema de present, amb el qual es forma el futur, resulti afectat en el futur per les transformacions fonètiques que sí el modifiquen en el present, de manera que és en el futur i no en el present on es pot reconèixer l'arrel del verb.

Tema de present sense transformacions fonètiques

Pel que fa al tema de present, hi ha uns pocs verbs líquids, com el següents (νέμω, δέρω i μένω), en què la vocal temàtica o / ε i les desinències de persona s'afegeixen a l'arrel sense cap més complicació:

	present d'indicatiu	imperfet
1a sg	νέμω = νεμ-ω	ἔμενον = ἐ-μεν-ο-ν
2a sg	μένεις = μεν-εις	ἔδερεις = ἐ-δερ-εις
3a sg	δέρει = δερ-ει	ἔνεμε(ν) = ἐ-νεμ-ε-Ø
1a pl	νέμομεν = νεμ-ο-μεν	ἐμένομεν = ἐ-μεν-ο-μεν
2a pl	μένετε = μεν-ε-τε	ἐδέρετε = ἐ-δερ-ε-τε
3a pl	δέρουσι(ν) = δερ-ουσι(ν)	ἔνεμον = ἐ-νεμ-ο-ν

Tema de present amb transformacions fonètiques

Més freqüents, no obstant, són els verbs d'arrel acabada en ...λ- / ...ν- / ...ρ- en què s'afegia a l'arrel, i abans de la vocal temàtica i de les desinències de persona, un so que aviat va desaparèixer com a tal de la llengua grega, però provocant amb la seva desaparició diversos canvis fonètics segons el tipus de consonants i de vocals que hi hagués en el seu context.

Es tracta del fonema que

- s'anomena en català *iod* i en castellà *yod*
- s'anomena també ι (iota) consonàntica, semivocal, o semiconsonant
- es representa en fonètica per mitjà de la grafia *j* o més freqüentment per mitjà de la grafia *y* de la *y* grega (que no s'ha de confondre amb la grafia grega γ, gámma)
- tenia un so equiparable al de la *y* grega del castellà en paraules com *yugo* o *rayo*

La desaparició d'aquest fonema, que només apareixia en el tema de present, va provocar les transformacions fonètiques que reflecteix el quadre següent.

present d'indicatiu

	...άλλ-	< ...άλ-γ-		...άμν-	< ...άμ-γ-
(a)	σφάλλω	< σφάλ-γ-ω	(d)	κάμνω	< κάμ-γ-ω
	...έλλ-	< ...έλ-γ-		...έμν-	< ...έμ-γ-
(a)	στέλλω	< στέλ-γ-ω	(d)	τέμνω	< τέμ-γ-ω
	...αίν-	< ...άν-γ-		...αίρ-	< ...άρ-γ-
(b)	φαίνω	< φάν-γ-ω	(b)	καθαίρω	< καθάρ-γ-ω
	...είν-	< ...έν-γ-		...είρ-	< ...έρ-γ-
(c)	τείνω	< τέν-γ-ω	(c)	φθειρώ	< φθέρ-γ-ω
	[ῑ llarga] ...ίν-	< ...ίν-γ-		[ῑ llarga] ...ίρ-	< ...ίρ-γ-
(c)	κρίνω	< κρίν-γ-ω	(c)	οικτίρω	< οικτίρ-γ-ω
	[ῡ llarga] ...ύν-	< ...ύν-γ-		[ῡ llarga] ...ύν-	< ...ύρ-γ-
(c)	ἀμύνω	< ἀμύν-γ-ω	(c)		
	...ιαίν- *	< ...ιάν-γ-		...ραίν-	< ...ράν-γ-
(b)	μιαίνω	< μιάν-γ-ω	(b)	περαίνω	< περάν-γ-ω

És a dir:

- a) En els verbs d'arrel acabada en ...λ-
la yod s'assimila (es fa similar) a la consonant λ,
i es converteix en una altra λ ,
amb la qual cosa es produeix una geminació de la consonant líquida: ...λλ-
- b) En els verbs d'arrel acabada en ...v- /...ρ precedida de la vocal α
es produeix una interversió de sons,
és a dir, una metàtesi o canvi de lloc de la yod, seguida de la seva vocalització: ...αiv- < ...αv-y-
...αip- < ...αp-y-
- c) En els verbs d'arrel acabada en ... ρ- / ...v- precedida de vocal ε / ι / υ
la yod s'assimila (es fa similar) a la consonant ρ / v
i es converteix en una altra ρ / v,
amb la qual cosa es produeix una geminació de la consonant: ...vv- / ...ρρ- ,
que després se simplifica reduint-se a una sola consonant: ...v- / ...ρ- ,
la qual cosa té com a conseqüència l'allargament compensatori de la vocal precedent,
que si es ε passa a ει
si es ι passa a ī
si es υ passa a ū

L'allargament de ι / υ en ī / ū no es nota gràficament perquè el signe ¯ de vocal llarga no sol aparèixer en els textos i perquè per al sons [i] / [ü] només hi ha les grafies ι / υ (mentre que per als sons [e] / [o] hi ha les grafies η / ω si la vocal és llarga i ε / o si la vocal és breu).

- d) En els verbs d'arrel acabada en ...μ-
no hi ha l'infíx -γ-, sinó un infíx -v- ,
que, com la yod per als altres verbs líquids, només existex en el tema de present.

Tema d'aorist, amb transformacions fonètiques

En els verbs (1 a 5) d'arrel acabada en consonant líquida ...λ- / ...ν- / ...ρ-

la sigma -σ- de l'aorist sigmàtic s'assimila (es fa similar) a la consonant λ / ν / ρ

i es converteix en una altra λ / ν / ρ ,

amb la qual cosa es produeix una geminació de la consonant líquida: ...λλ- / ...νν- / ...ρρ- ,

que després se simplifica reduint-se a una sola consonant: ...λ- / ...ν- / ...ρ- ,

la qual cosa té com a conseqüència l'allargament compensatori de la vocal precedent,

- que
- (1) si es α passa a η
 - (2) si es ε passa a ει
 - (3) si es ι passa a ῑ
 - (4) si es υ passa a ῡ
 - (5) si es α pura (és a dir, precedida de ι o ρ) passa a ᾶ llarga

L'allargament de ι / υ / α en ῑ / ῡ / ᾶ no es nota gràficament perquè el signe ¯ de vocal llarga no sol aparèixer en els textos i perquè per al sons [i] / [ü] / [a] només hi ha les grafia ι / υ / α (mentre que per als sons [e] / [o] hi ha les grafies η / ω si la vocal és llarga i ε / ο si la vocal és breu).

Pel que fa als verbs (*) d'arrel acabada en ...μ-, el seu aorist és asigmàtic i temàtic, és a dir, es forma sense sigma i amb la vocal temàtica ε / ο seguida de les mateixes desinències de persona que l'imperfet, del qual es diferencia només per l'arrel.

aorist d'indicatiu

	...ηλ-	< ...αλ-σ-		...άμ-	< ...άμ-
(1)	ἔσφηλα	ἔ-σφαλ-σ-α	(*)	ἔκαμον	< ἔ-καμ-ο-ν
	...ειλ-	< ...εἰλ-σ-		...έμ-	< ...έμ-
(2)	ἔστειλα	< ἔ-στελ-σ-α	(*)	ἔτεμον	< ἔ-τεμ-ο-ν
	...ην- *	< ...αν-σ- *		...ηρ- *	< ...αρ-σ- *
(1)	ἔφηνα *	< ἐ-φαν-σ-α	(1)	ἐκάθηρα *	< ἐ-καθαρ-σ-α
	...ειν-	< ...εν-σ-		...ειρ-	< ...ερ-σ-
(2)	ἔτεινα	< ἐ-τεν-σ-α	(2)	ἔφθειρα	< ἐ-φθερ-σ-α
	[ῖ llarga] ...ιν-	< ...ιν-σ-		[ῖ llarga] ...ῖρ-	< ...ῖρ-σ-
(3)	ἔκρινα	< ἐ-κριν-σ-α	(3)	ὄκτιρα	< οἰκτιρ-σ-α
	[ῦ llarga] ...υν-	< ...υν-σ-		[ῦ llarga] ...ῦρ-	< ...ῦρ-σ-
(4)	ἤμυνα	< ἄμυν-σ-α	(4)		
	[ᾱ llarga] ...ιαν-	< ...ιαν-σ- *		[ᾱ llarga] ...ρᾶν- *	< ...ραν-σ- *
(5)	ἐμίανα	< ἐ-μιαν-σ-α	(5)	ἐπέρανα	< ἐ-περαν-σ-α

Tema de futur, amb transformacions fonètiques

El futur es formava en els verbs líquids de manera diferent a com es forma el futur en la resta de verbs temàtics, l'estructura del qual és la següent:

tema de futur	arrel	λυ-	λύσομεν = λύ-σ-ο-μεν : <i>l·ligarem</i>
	morfema temporal	-σ-	
	vocal temàtica	-ο-	
	desinència personal	-μεν	

mentre que en els verbs líquids l'estructura del futur incloïa un infix vocàlic -ε-:

tema de futur	arrel	φαν-	φανοῦμεν < φαν-έ-σ-ο-μεν : <i>mostrarem</i>
	infix vocàlic	-ε-	
	morfema temporal	-σ-	
	vocal temàtica	-ο-	
	desinència personal	-μεν	

de manera que la sigma -σ- del morfema temporal de futur quedava en el temps futur sempre entre dues vocals,

l'infix vocàlic -ε- i la vocal temàtica ε / ο,

i, d'acord amb la regla segons la qual la sigma entre vocals desapareix

(com passa amb els substantius d'arrel acabada en ...σ-),

aquesta sigma desapareixia,

i a continuació es produïa la contracció de les vocals en contacte,

amb la qual cosa les terminacions que ofereix el futur dels verbs líquids són iguals a les que ofereix el present dels verbs contractes d'arrel acabada en ...ε-:

present d'indicatiu
de verb contracte d'arrel acabada en ...ε-

futur
de verb líquid

1a sg	μισῶ	< μισέ-ω	φανῶ	< φαν-έ-(σ)-ω
2a sg	μισεῖς	< μισέ-εις	φανεῖς	< φαν-έ-(σ)-εις
3a sg	μισεῖ	< μισέ-ει	φανεῖ	< φαν-έ-(σ)-ει
1a pl	μισοῦμεν	< μισέ-ο-μεν	φανοῦμεν	< φαν-έ-(σ)-ο-μεν
2a pl	μισεῖτε	< μισέ-ε-τε	φανεῖτε	< φαν-έ-(σ)-ε-τε
3a pl	μισοῦσι(ν)	< μισέ-ουσι(ν)	φανοῦσι(ν)	< φαν-έ-(σ)-ο-μεν

futur

...αλ- ^{contr}	< ...αλ-ε-σ- ^{voc}
σφαλῶ	< σφαλ-έ-σ-ω
...λλ- ^{contr}	< ...λλ-ε-σ- ^{voc}
στελῶ	< στελ-έ-σ-ω

...αμ- ^{contr}	< ...αμ-έ-σ- ^{voc}
καμῶ	< καμ-έ-σ-ω
...εμ- ^{contr}	< ...εμ-έ-σ- ^{voc}
τεμῶ	< τεμ-έ-σ-ω

...αν- ^{contr}	< ...αν-ε-σ- ^{voc}
φανῶ	< φαν-έ-σ-ω
...ειν- ^{contr}	< ...ειν-ε-σ- ^{voc}
τενῶ	< τεν-έ-σ-ω

...αρ- ^{contr}	< ...αρ-έ-σ- ^{voc}
καθαρῶ	< καθαρ-έ-σ-ω
...ερ- ^{contr}	< ...ερ-έ-σ- ^{voc}
φθερῶ	< φθερ-έ-σ-ω

...ιν- ^{contr}	< ...ιν-έ-σ- ^{voc}
κρινῶ	< κριν-έ-σ-ω
...υν- ^{contr}	< ...υν-έ-σ- ^{voc}
ἀμυνῶ	< ἀμυν-έ-σ-ω

...ἰρ- ^{contr}	< ...ἰρ-ε- ^{voc}
οἰκτιρῶ	< οἰκτιρ-έ-σ-ω
...ῦρ- ^{contr}	< ...ῦρ-ε- ^{voc}

...αν- ^{contr}	< ...ιαν-έ-σ- ^{voc}
μανῶ	< μιαν-έ-σ-ω

...ρᾶν- ^{contr}	< ...ραν-έ-σ- ^{voc}
περανῶ	< περαν-έ-σ-ω